

РЕЦЕНЗИЯ

**От Проф. Д-р Петко Карагьозов, Д.М., FASGE,
Началник на Клиника по гастроентерология,
Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда ЕАД, гр. София**

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност «ДОЦЕНТ», по научна специалност «Гастроентерология» към Клиника по Гастроентерология при АСК УМБАЛ Токуда ЕАД, гр. София

Съгласно Заповед № 15-05-258#1/15.12.2025 г. бях определен за член на Научното жури, а на първото неприсъствено заседание на журито бях определен за негов председател, както и да изготвя рецензия.

На конкурса се е явил един кандидат – Д-р Розалина Иванова Балабанска, ДМ, лекар ординатор в Клиника по гастроентерология при АСК УМБАЛ Токуда, ЕАД, гр. София.

Д-р Розалина Балабанска е родена на 06.11.1963 г. Завършва Медицина във Висш Медицински Институт гр. София през 1987 г. Работи първоначално като участъков лекар в гр. Перник (1987-1991), впоследствие като лекар-ординатор в Клиника по гастроентерология, ВМА- София (1991-1994), като лекар-ординатор в Гастроентерологично отделение, Пета градска болница, гр. София (до 2007), след което и до момента като лекар-ординатор в Гастроентерологично отделение към Гастроентерологична клиника при АСК УМБАЛ Токуда. Има придобити специалности по Вътрешни болести (1996) и Гастроентерология (1999). През 2021 придобива образователна и научна степен «Доктор» и от 2022 заема академична длъжност «Главен асистент» към Клиника по гастроентерология при АСК УМБАЛ Токуда ЕАД. От 2020 г. е хоноруван преподавател към Медицински факултет на Софийски Университет «Св. Климент Охридски» и води упражнения по пропедевтика на вътрешните болести и гастроентерология на студенти по медицина III и IV курс. Кандидатът е провел обучения по ехография, ехографска еластография, контрастно-усилена ехография, транзитна еластография, Доплер ехография и интервенционална ехография във водещи европейски и национални центрове, както и специализации по хепатология и гастроинтестинална онкология в престижни университетски болници в Италия и Испания. Главен изследовател е във фармацевтични клинични проучвания I, II, III и IV фаза, главно в областта на хепатологията и вирусологията.

Кандидатът е признат национален експерт в областта на вирусните хепатити, чернодробната стеатоза и пионер в транзитната чернодробна еластография, въвеждайки и утвърждавайки я за пръв път в страната като водеща неинвазивна технология за оценка и стадиране на чернодробната фиброза и стеатоза. Член е на комисията за диагностика и лечение на хронични вирусни хепатити при АСК УМБАЛ Токуда практически от нейното създаване.

Д-р Балабанска е член на престижни международни организации като AASLD, EASL, EFSUMB, WFSUMB.

Д-р Балабанска преподава на студенти по медицина III и IV курс и ръководи специализанти по гастроентерология. От справка за учебна заетост става ясно, че за периода 01.2021- 30.11.2025 кандидатът има 1632,5 екв. часа учебна натовареност и за периода е била ръководител на трима специализанти по гастроентерология.

Според изготвения от нея списък с публикации, кандидатът участва в конкурса с общо 66 научни труда- дисертационен труд и 65 публикации, от които една монография, 6 публикации, свързани с темата на дисертацията, 25 публикации в реферирани издания с

импактфактор (от тях- 5 пълнотекстови публикации- отразяващи резултати от многоцентрови проучвания- и 20 резюмета от международни конференции и конгреси), 3 публикации в реферирани издания без импактфактор и 30 публикации в национални и нереферирани издания. Освен това, е представен списък с участия в научни форуми през периода 1994-2025, включващ 48 участия с постери или орални презентации- 21 в България и 27 в чужбина.

Представената цитатна справка от ЦМБ на МУ- София (№РТ 546/19.11.2025)- цитирания за периода 1995-2025, доказва общо 1271 цитирания, от които в източници, реферирани в Scopus 635, във Web of Science 625 и 11 в български източници от библиотечния фонд на ЦМБ.

Научната продукция на Д-р Балабанска е практически във всички сфери на гастроентерологията, но най-мощна и значима е в областта на хепатологията- там участва в ключови клинични изпитвания на терапевтични стратегии за хронични вирусни хепатити, чернодробна фиброза, асоциирана с метаболитна дисфункция, чернодробна стеатоза и стеатохепатит. Могат да се очертаят няколко направления:

I. Публикации и резюмета от участия в конгреси и конференции:

1. Клинични проучвания на медикаменти, повлияващи асоцииран с метаболитна дисфункция стеатохепатит. Semaglutide е GLP1 рецепторен агонист и е кандидат за лечение на MASH. Кандидатът участва в рандомизирано плацебо-контролирано проучване, което доказва статистически значима разлика с плацебо на Semaglutide в обратно развитие на стеатозата и фиброзата, както и в значима редукция на индекса на телесна маса. Проучването е фаза 3, многоцентрово, мащабно, включва 534 пациенти в групата със Semaglutide и 266 в плацебо-групата. Резултатите са публикувани в New England Journal of Medicine. Кандидатът участва и във Фаза 2 проучване на същия препарат, изследващ редукцията на стеатозата и фиброзата при различни дозови режими на Semaglutide, като резултатите са публикувани през 2021 в същото престижно издание. Кандидатът участва и в друго Фаза 2 плацебо-контролирано проучване на PAN- PPAR агонист Lanifibranor, модулиращ ключови сигнални пътища в патогенезата на MASH. В многоцентровото клинично изпитване фаза 2 се доказва, че препаратът подобрява стеатозата и фиброзата и е обещаващ при лечението на едно толкова често вече чернодробно страдание. Резултатите са публикувани в New England Journal of Medicine.
2. Рандомизирано плацебо-контролирано клинично проучване на Буденофалк 3x3 мг, сравнено с Буденофалк еднократно 9 мг при пациенти с активна Болест на Крон (Част от International Budenofalk Study Group)- проучването доказва, че еднократното приложение на Буденофалк 9 мг е без разлика в ефективността и безопасността с приложение на 3x3 мг и резултатите от него са публикувани в престижния Journal of Crohns and Colitis.
3. Чернодробна еластография- кандидатът въвежда и утвърждава чернодробната еластография с Fibroscan в страната и участва в изготвянето на национални препоръки за провеждане на ултразвукова чернодробна еластография. Дефинирани са техниката, технологията, необходимата апаратура, учебна крива и експертиза в провеждането на процедурата. Определя се ролята ѝ като водещ неинвазивен тест, преодоляващ някои недостатъци на чернодробната биопсия. Препоръките са изготвени в

- съавторство с още девет национални експерти и публикувани в сп. Диагностичен и терапевтичен ултразвук. Освен това, Д-р Балабанска в съавторство с колегите си от АСК УМБАЛ Токуда представят на Национална конференция по гастроентерология през 2016 мащабен начален опит от над 1000 чернодробни еластрографии с Fibroscan. Методът е описан и в обзорна статия в списание GP News.
4. Чернодробна стеатоза- кандидатът е водещ национален експерт по темата. Четири публикации на Д-р Балабанска в Medical Magazine, GP News и Medinfo (2) разясняват детайлно проблема на достъпен език, разкриват рисковете и методите за диагностика, както и възможните лечебни подходи. Обърнато е особено внимание на новата терминология и съвременните технологични възможности за неинвазивна оценка.
 5. Изследване на носителство на мутантен алел на IL 28B SNP RS8099917 в българската популация като рисков фактор за прогресия към хроничен хепатит и цироза при пациенти с HCV инфекция- установява се повишена честота на носителство на въпросния алел сред неотговарящи на терапия пациенти с хепатит С. Трудът е мащабен, представен от мултидисциплинарен екип от няколко национални университетски болници. Публикуван е като абстракт в списание Cytokine, списание Hepatology (суплементи) и суплемент на списание Journal of Hepatology.
 6. Нови терапевтични стратегии при напреднала чернодробна фиброза- кандидатът участва в многоцентрово Фаза 1b/2 проучване за приложение на наночастици при напреднала чернодробна фиброза- резултатите са публикувани като абстракт в списание Hepatology и представени на постерна сесия на AASLD Liver Meeting във Вашингтон 2017.
 7. Нови терапевтични стратегии при хроничен хепатит В- участие в многоцентрово нерандомизирано, „open label” фаза 2 проучване на ефективността и безопасността на lincosvir- модулатор на сглобяването на капсида на вируса на хепатит В. Проучването е интересно като дизайн и включва 68 пациента, част от които със супресирана репликация от нуклеозиден аналог, към който се добавя lincosvir, част наивни, при които към терапията с нуклеозиден аналог със или без пегилиран интерферон се добавя въпросния препарат. Доказва се, че добавянето на lincosvir към терапията е свързано с потентна инхибиция на HBV DNA и RNA, но не постига функционално излекуване на инфекцията. Останалите центрове, участвали в проучването, са от Китай, Тайван, Нова Зеландия, Австралия и Сингапур и е публикувано в Clinical and Molecular Hepatology. Заслужава внимание и участието на кандидата в рандомизирано, плацебо-контролирано Фаза 1 проучване на безопасността и толерантността на TLR 7 агонист (RO7020531). Знае се, че toll like receptor 7 агонистите имат потенциал за лечение на HBV инфекцията. Участието в проучване на такъв медикамент е пионерско в смисъла на търсене на нови терапии на хроничен хепатит тип В. Включени са както здрави доброволци, така и пациенти с HBV инфекция. Проучваният препарат демонстрира обещаващ профил на безопасност, данните са публикувани в списание Lancet Infectious Diseases, като кандидатът е втори автор.
 8. Участия в клинични проучвания на други нови медикаменти за хепатит В- vebicorvir- sog инхибитор първа генерация; R07049389- алостеричен модулатор на sog протеина- представени са резюмета от постер-презентации, публикувани в Journal of Hepatology. Също- Фаза 1 проучване с TLR 7 агонист

- при пациенти с хроничен хепатит В без антивирусна терапия- съавторство в постер на AASLD Liver Meeting;
9. Съавторство в анализ на предикторите за загуба на HBeAg при пациенти с хепатит В на терапия с Тенофовир алафенамид или Тенофовир дизопроксил фумарат- данни, представени като абстракт, публикуван в HIV Medicine (Suppl), суплемент на Hepatology.
 10. Представяне на резултати от дългосрочно циклично лечение с PegIFN alpha-2a при пациенти с хроничен хепатит В. Установява се редукция на HBsAg при HBeAg негативни пациенти с генотип Д в рамките на национално многоцентрово изследване, като резултатите са представени като абстракт в Journal of Hepatology.
 11. Участие в национално нерандомизирано проучване за лечение на HBeAg негативен хроничен хепатит В с пегилиран интерферон алфа 2a.
 12. Проучване на депресията при пациенти с хепатит С на лечение с пегилиран интерферон- участие в многоцентрово проучване, абстрактът е публикуван в Journal of Hepatology.
 13. Проучване на ранния вирусологичен отговор и грипоподобните симптоми при приложение на интерферон с контролирано освобождаване при пациенти с хепатит С в комбинация с Рибавирин- също мултицентрични проучвания.
 14. Доказване на липса на корелация между нивата на АЛАТ и хистологичната активност при пациенти с хепатит С- оригинално проучване, ръководено от Акад. Григор Мечков- абстракти във "World congresses of Gastroenterology", Wien 1998 и във Journal of Hepatology от 2000 г.
 15. Честота на смесената криоглобулинемия при пациенти с хепатит С- собствени данни под ръководството на Акад. Мечков, представени на UEGW Бирмингам през 1997, публикувани същата година и в „Съвременна Медицина“.
 16. Проучвания на различни интерферон-базирани стратегии при пациенти с хепатит С, включително сред „особени“ групи, като приемащи Метадон и Ревиа.
 17. В проучване, проведено съвместно с Клиниката по хемодиализа на АСК УМБАЛ Токуда е анализирана честотата на инфектиране с HCV сред пациентите с ХБЗ на диализа за тригодишен период, както и възможността за приложение на препоръките на "Kidney Disease: Improving Global Outcomes" KDIGO и адаптирането им към българските условия- анализирани са и възможните механизми на заразяване и лечебните стратегии при тази специфична високорискова популация.
 18. Огнищни лезии в слезката- собствено наблюдение върху над 14 000 пациенти, при които е проведен абдоминален ултразвук и при 56 от тях са установени огнищни промени в слезката- от калцификати до инфилтрация от лимфопролиферативен процес, ехинококоза и метастази. Направени са важни изводи относно честотата на огнищните процеси в далака и необходимостта от прецизен ехографски оглед особено в контекста на определени клинични състояния. Данните са публикувани през 1998 г.
 19. Интересни и редки клинични случаи- публикации в национални издания с практическа насоченост- Полиорганна увреда след употреба на анаболни стероиди, Алфа-1 антитрипсинов дефицит, Синдром на Dubin-Johnson, чернодробно засягане при инфекциозна мононуклеоза, Херeditарна транстиретинова амилоидоза, гигантски фиброваскуларен езофагеален полип, Синдром на Гарднер, влошаване на псориазис при интерференова терапия на хепатит В.

20. Списания „Здравен магазин“ и „Здравей! Остани здрав!“- разяснения на достъпен език на тема вирусни хепатити, колоректален карцином, увриждания на гастроинтестиналния тракт от нестероидни противовъзпалителни медикаменти, вредата от тютюнопушенето, индикации за приложение на Хидрасек, представяне на интересни клинични случаи и др.

II. Монография

Кандидатът представя монография, озаглавена „Чернодробна стеатоза“. Трудът е впечатляващ със своите мащаби, съвременност и всеобхватност. Книгата е първа в страната, третираща един много актуален проблем- чернодробната стеатоза. Авторът дефинира проблема и неговата значимост. Стеатозата е най-често диагностицираната патологична чернодробна находка с нарастващо значение в съвременното общество. Повишеният калориен прием, хипокинезията, както и негубещата актуалност консумация на алкохол са сред основните причини за повсеместното разпространение на стеатозата. Изтъква се, че 25-30% от населението на света има стеатоза, установява се при 70% от пациентите с наднормено тегло, 90% от тези със затлъстяване и 70% от диабетите. Не случайно се говори за световна пандемия от затлъстяване и чернодробна стеатоза. Разгледани са детайлно двете й основни форми- свързана с метаболитна дисфункция и такава, асоциирана с повишена алкохолна консумация. Представени са най-съвременната дефиниция, хистологичните форми, историческите факти, новата терминология, естествения ход и еволюцията, лечебните стратегии. Описана е ключовата роля на инсулиновата резистентност, тясната връзка с диабета и затлъстяването. Разгледани са и генетичните фактори, новите схващания за ролята на адипонектина, половите хормони, овариалната поликистоза и значението на чревния микробиом. Изключително подробно и онагледено с илюстративни схеми са описани патобиохимичните механизми, значението на натрупването на мазнини в чернодробните клетки и възможната еволюция. Разгледани са диагностичните тестове, включително образната диагностика, като са изтъкнати предимствата и недостатъците на различните методи. Предложен е клиничен алгоритъм на поведение. Изтъква се многокомпонентността в лечението, акцентирайки най-вече върху промяната в стила на живот, намаляване на калорийния внос и увеличаване на двигателната активност. Подробно е разгледана медикаментозната терапия, включително приложението на нови препарати и потенциалната им бъдеща роля в терапевтичния алгоритъм, както и агресивното лечение на съпътстващите заболявания като Захарен диабет, Артериална хипертония, дислипидемия и др. Изтъква се, че стеатозата е напълно обратима, в случай че на време се идентифицират и елиминират причините за нейното възникване. Това от своя страна подчертава необходимостта от навременна диагноза с неинвазивни тестове и бързо предприемане на действия за нейното овладяване. Изтъква се необходимостта от комплексен мултидисциплинарен подход към тези пациенти, предлага се логичен клиничен алгоритъм при пациенти с метаболитен синдром, както и последователност от действия за изясняване на неясно чернодробно заболяване. Монографията отразява най-съвременните аспекти на чернодробната стеатоза- от рисковите фактори за възникването й, през прецизна диагностика, лечебни стратегии до възможна неблагоприятна еволюция в чернодробна цироза и първичен чернодробен рак. Безспорните достойнства на тази книга я правят ценно четиво, не само за гастроентеролози, но и за специализиращи лекари, студенти, както и колеги от други специалности- ендокринолози, кардиолози и др. Изтъква се, че стеатозата е напълно обратима, в случай че на време се идентифицират и елиминират причините за нейното възникване. Това от своя страна подчертава необходимостта от навременна диагноза с

неинвазивни тестове и бързо предприемане на действия за нейното овладяване. Изтъква се необходимостта от комплексен мултидисциплинарен подход към тези пациенти, предлага се логичен клиничен алгоритъм при пациенти с метаболитен синдром, както и последователност от действия за изясняване на неясно чернодробно заболяване. Монографията отразява най-съвременните аспекти на чернодробната стеатоза- от рисковите фактори за възникването ѝ, през прецизна диагностика, лечебни стратегии до възможна неблагоприятна еволюция в чернодробна цироза и първичен чернодробен рак. Безспорните достойнства на тази книга я правят ценно четиво, не само за гастроентеролози, но и за специализиращи лекари, студенти, както и колеги от други специалности- ендокринолози, кардиолози и др.

III. Дисертационен труд

Кандидатът представя дисертационен труд на тема „Чернодробна стеатоза и неалкохолна стеатохепатит- клинична оценка и приложение на транзиентна еластография (Fibroscan)“.

Трудът е мащабен и представлява ретроспективно обсервационно проучване, включващо 170 пациента с метаболитен синдром и асоциирана с метаболитна дисфункция стеатозна чернодробна болест в различен стадий- от обикновена стеатоза през стеатохепатит, фиброза до начална цироза. Пациентите са оценени изключително детайлно, като при 135 от тях е извършена и чернодробна биопсия с оценка на възпалителната активност и фиброзата с използване на различни скорови системи. При 20 е направен чернодробен „Multiscan“, включващ магнитнорезонансна спектроскопия с количествено определяне на мазнините и желязото и калкулиране на LIF скор. При всички е извършено изследване с Fibroscan за оценка на фиброзата и стеатозата. Доказва се позитивна връзка между телесното тегло, BMI, обиколката на талията и натрупването на мазнини в черния дроб. Затвърждава се ролята на Fibroscan като високо информативен неинвазивен метод за оценка, както на фиброзата, така и на стеатозата, като авторът въвежда собствени „cut-off“ стойности за стадиране на стеатозата посредством измерване на CAP с Fibroscan. Особено оригинален и приложим в ежедневната клинична практика е предложението от автора алгоритъм за оценка на състоянието на черния дроб при пациенти с метаболитен синдром или захарен диабет тип 2, включващ определени анамnestични данни, антропометрични параметри, пакет лабораторни изследвания, ехография, изследване с Fibroscan- транзиентна еластография и количествена оценка на CAP за степен на стеатоза, както и изчисляване на FIB 4 и FAST Score за отдиференциране на пациентите с напреднала фиброза и риск от прогресия. Трудът затвърждава ролята на неинвазивните тестове за оценка на стеатозата и въвежда в клиничната практика и утвърждава в страната изследването с Fibroscan за измерване на стеатозата и определяне на плътността (фиброзата) като неотменна част от оценката на всеки чернодробно болен с особено важна роля при пациенти с диабет и затлъстяване.

Приноси на дисертационния труд:

1. Създаване на собствени cut-off стойности за стадиране на чернодробната стеатоза на базата на измерване със CAP на Fibroscan.
2. Създаване на собствени cut-off стойности за стадиране на чернодробната фиброза на базата на измерване с транзиентна еластография с апарат Fibroscan.
3. Създаване на алгоритъм за поведение при пациенти с „чернодробен проблем“- промени в чернодробните лабораторни тестове или ехографска находка. Алгоритъмът е лесно приложим в ежедневната клинична практика.

4. Създаване на алгоритъм за изследване състоянието на черния дроб при всеки пациент със затлъстяване, захарен диабет или метаболитен синдром, също адаптиран.

Творческите постижения и научно-приложните приноси на кандидата са от безспорно голямо значение за развитието на гастроентерологията и хепатологията в страната. Обособяват се няколко направления:

1. Въвеждане в страната и утвърждаване на чернодробната еластография с Fibroscan. Участие в изготвяне на национални препоръки за чернодробна еластография
2. Чернодробна стеатоза- създаване на мащабен литературен труд, който е пръв и единствен по своята същност в страната и обобщава най-съвременните данни за същността и клиничното значение на чернодробната стеатоза, нейната етиопатогенеза, диагностика и лечебни стратегии. Издадената монография на тази тема е особено ценно четиво, както за българските гастроентеролози, така и за специалисти, студенти по медицина, както и за лекари от други специалности- кардиолози, ендокринолози и хирурзи. Темата е представена на достъпен език и в няколко национални издания.
3. Задълбочени изследвания в областта на хроничните вирусни хепатити- съществен принос във въвеждането на новите терапевтични режими в страната
4. Участие в клинични изпитвания на нови лечебни стратегии при Хроничен хепатит В, С, асоцииран с метаболитна дисфункция стеатохепатит, чернодробна фиброза, Болест на Крон- добиване на ценен опит с медикаменти, които предстои да навлязат в клиничната практика, както и техните дозови режими- особено ценни са натрупаните данни за linvecovir, TLR7 агониста RG 7854, Semaglutide и неговите дозови режими, дозирането на Буденофалк 9 мг еднократно дневно при Болест на Крон.
5. Публикуване на интересни и редки клинични случаи с принос в диференциално-диагностичния процес и обогатяване на познанията на българските клиницисти за редки състояния в медицината.
6. Прокламиране на здравословен начин на живот с избягване на тютюнопушене и затлъстяване. Запознаване на обществеността с потенциалната вреда на стеатозата и вирусните хепатити.

Имайки предвид сериозната теоретична и практическа подготовка на Д-р Розалина Балабанска, нейната преподавателска дейност, научните публикации, изследователската ѝ дейност, участията в престижни национални и международни научни форуми, огромния опит като клиницист- гастроентеролог и хепатолог, покриващи напълно и дори надвишаващи изискванията, заложили в ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на НС при АСК УМБАЛ Токуда ЕАД, препоръчвам на почитаемите членове на Научното жури да дадат положителен вот и да изберат Д-р Розалина Иванова Балабанска, д.м. за ДОЦЕНТ към Клиника по гастроентерология при АСК УМБАЛ Токуда ЕАД. Имам честта да познавам кандидата лично и да работя с него вече 14 години и съм напълно убеден в професионалните ѝ качества, етиката, високия морал, както и в потенциала ѝ за академично израстване.

02.01.2026
Гр. София

С уважение:.....
/Проф. П. Карагьозов, Д.М., FASGE/

